

אין עוד מלבדו
אין יחיד ומיוחד

בית שלמה

פרוייקט ה'תשנ"ב קמא והארץ' קדם רגלי אי יזה בית אישר תבנו לי יאי יזה מקום מנוחה

פרשת פנחס תשפ"ג
גליון 346
נא לשמור על קדושת הגליון
נא לא לעיין בו בשעת התפילה וקריאת התורה

לעילוי נשמות
מורי ורבי יצחק ב"ר יעקב יגן
הרה"ק רבי חיים אבישלום ב"ר עזרא מו"ר סבי' ר' ברוך חיים ב"ר אליעזר מו"ר אבי' ר' דוד שלום ב"ר שלמה רב הרה"ק רבי אברהם מתתיהו ב"ר מנחם נחום משטפוטש
רבי אליהו ב"ר משה לואנץ
הרה"ק רבי שלמה מקארלין ב"ר מאיר הלוי הרה"ק רבי אורי פייבל ב"ר אהרן רבינו משה קורדיבירו ב"ר יעקב רבי יהודה בן אשר
הרה"ק רבי משה דוד אשכנזי ב"ר אשר אנשיל הרה"ק רבי יעקב אריה מראזמין ב"ר שלמה הרה"ק רבי אהרן שמואל ב"ר ישראל הרה"ק רבי מאיר תאנמים ב"ר יוסף הרה"ק רבי נתן נטע האנווער הי"ד ב"ר משה

פרפראות בדרך מוסר על פרשת השבוע
יוצא לאור ע"י עמותת "משנה שלמה" כל הזכויות שמורות

לקבלת גליון זה למייל שלהו בקשה ל- MISHNA.SHLEMA@gmail.com | לתרומות והקדשות ולהפצה 052-580-2345

"צָרוּר אֶת הַמְדִינִים וְהַפִּיתֶם אוֹתָם" (כ"ה, י"ז)

כתב בעל התפארת שלמה זי"ע "פרש"י כמו זכור ושמור וכו' נקדים לפר' הפס' רבות מחשבות בלב איש ועצת ה' היא תקום עפ"י המובא בספרים עניין אור המקיף כי דרך הסט"א כאשר האדם רוצה לגשת אל התורה ומצות המה אורבים עליו ללכודו במצודתם להכשילו בדבר קל אשר האדם דש בעקביו ועי"ז עבירה גוררת עבירה להפילו לרדת שחת וכמעט כל העצות ותחבולות לא יועילו אך זאת תורת האדם בעשותו המצות אשר הם סגולות בבחינת אור המקיף להינצל מן החיצונים כמ"ש במצות יציאת בטלית גדול והטלית יפרוש כנפיו עליהם להיות אור המקיף בעמדו בתפילה גם מצות תפילין הוא תועלת לטהרת המחשבות וז"פ רבות מחשבות בלב איש ועצת ה' היא תקום הם המצות כמ"ש בזה"ק תרי"ג מצות הם תרי"ג עיטין כי הם הנותנים עצה נכונה להינצל מיד הקמים עלינו לבקש את נפשותינו כדרך שבארנו בפ' בלק בפס' עתה ילחכו הקהל את סביבותינו כמ"ש סביב רשעים יתהלכון לכן כאשר ראו אז במעלת בני" שהי' להם אור המקיף ע"י משה ואהרן וענגי כבוד ולא יכלו לגשת אליהם וז"ש ילחכו הקהל את סביבותינו הם הסט"א כנ"ל וז"ש ירושלים הרים סביב לה וה' סביב לעמו להיות להם אור המקיף וכדומה לזה הוא ענין קדושת יום השבת להיות ג"כ לבני" אור המקיף כמ"ש בזה"ק כד עייל שבתא איהי אתיחדת ואתפרשת מסט"א וכל דינין מתעברין מינה וז"ש בכניסת ליל

שבת מזמור שיר ליום השבת וגו' יתפרדו כל פועלי און כי לביל שבת הוא עליות העולמות למעלה לכן גם המה רוצים לעלות למעלה להתדבק עם בני" ולזה אומרים יתפרדו כל פועלי און כו' וז"ש אש לפניו תלך ותלהט סביב צריי כמ"ש בשה"ש רשפיה רשפי אש שלהבת י"ה קאי על שבת שלהבת" אותיות שבת ע"י שם י"ה השורה עליהם בבחינת אור המקיף לבל יוכלו לנגוע בהם החיצונים וז"ש אש לפניו תלך בש"ק ותלהט סביב צריי הם הסט"א יתבערו מן הארץ בקש לפני האש ונחזור לעניינינו צרור את המדינים ל' צורר אדם כו' אדם עולה מ"ה פי' ע"י שם מ"ה תצרור את המדינים לקחת אותיות דינים בין ב' אותיות מ"ה כי השם מ"ה היא בבחינת אור המקיף ועי"ז ממילא והכיתים אותם ויתפרדו כל פועלי און וזה שפירש"י כמו זכור ושמור פי' כמו בש"ק הוא אור המקיף כן אתה תצרור את המדינים ע"י שם מ"ה תמתיק הדינין וז"פ בתהילים ה' לי לא אירא מה יעשה לי אדם פי' כל הבריאה היא למען יתקן ע"י שם מ"ה בחינת אדם עולה מ"ה"

ועוד כתב "זה האשה אשר תקריבו לה" כבשים בני שנה תמימים הנ"ל לרמוז כבשים לשון כובש יצרו בני שנה שיהיה כבן שנה בלא חטא תמימים יהיו ע"ד שנאמר תמים תהיה עם ה' וזהו עיקר הקרבן"

"בְּנֵי גֵד לְמִשְׁפַּחְתֶּם לְצַפּוֹן מִשְׁפַּחַת הַצַּפּוֹנִי לְחֹגֵי מִשְׁפַּחַת הַחֲגִי לְשׁוֹנֵי מִשְׁפַּחַת הַשּׁוֹנִי" (כ"ו, ט"ו)

פעמים רבות כבר הסברנו את הנושא כי התורה היא מלשון הוראה היינו ספר הוראות שימוש לאדם כיצד עליו להתנהג וכי היא אינה ח"ו ספר סיפורים בעלמא אולם פעמים אנו נתקלים בפס' שבראיה ראשונית שטחית נראים לנו כי הינם סיפור מעשה בלבד בלי תוכן מעשי לחיי היום יום וכדי להראות שאין הדברים כך וכי בכל פס' רמוזים לנו הוראות מעשיות בעבודת ה' בחרנו להביא דוגמא אחת מבעל המאור ושמש זי"ע הכיצד הוא מפרש את הפס' הנ"ל ומכאן נלמד כי גם בשאר פס' הדברים אמורים אלא רק צריך להתבונן לעומקם של דברים וכך יתגלו לנו בעז"ה הדברים הטמונים בתורה הקדושה ואודה ה' על שהסתייע מילתא שכן בפירושו מביא בעל המאור ושמש זי"ע את דברי האור החיים הקדוש זי"ע שיום ההילולא שלו חל בדיקו בימים אלו (ט"ו תמוז) וכך כותב בעל המאור ושמש

"והנה נדייק בשמאי, כדמצינו בספר אור החיים הקדוש, שדורש גם כן בסדרא הוזה השמות, והנה התורה הקדושה היא נצחית, ומלמד אותנו במדת הצדקה, האריך לנהוג את עצמו כי ג"ד מרומם על הצדקה, שהוא ראשי תיבות גומיל דליים והנה הראשון הוא במדת הצדקה, שצריך ליתן להעני בצנעה ובסתור, שלא יבוש, כידוע מגמרא דחגיגה (חגיגה ה.) דר' ינאי, חזי להאי גברא דיהיב

חזוי לעני בפרהסיא וכו', אמר לו, מוטב דלא יהיבת ליה וכו', ועוד שנית הוא, במדת הצדקה, שצריך ליתן להעני בשמחה גדולה, כדכתיב (דברים טו, י) ואל ירע ללבך וכו' והנה שמעתי מבוצינא קדישא, הרב הקדוש, מורנו הרב מנחם מענדיל זלה"ה מפריסטיג, שאמר שראה בספר קדמון, שעל כן, לא מברכים ברכה על הצדקה, כמו על שאר המצות, מפני שצריך ליתן בשמחה, והמון עם רובא דרובא אינם נותנים בשמחה, על כן אין מברכין על הצדקה עד כאן דבריו, עוד צריך במדת הצדקה, ליתן ולחזור וליתן, כדכתיב (דברים טו, י) נתן נתן לו ודרשו חז"ל (ספרי, שם) אפילו מאה פעמים.

ונחזור לבארה, הוא הביאור הפסוק הנזכר לעיל שהתחלנו בו, בני גד למשפחתם, דהיינו שהפסוק מרמז על מדות הצדקה, דהיינו ג"ד, ראשי תיבות גמול דלים כנזכר לעיל, לצפון משפחת הצפוני דהיינו לשון בצנעה, לשון צפון וטמון ומכוסה, דהיינו שיתן בצנעה להעני, לחגי משפחת החגי, דהיינו לשון שמחה וחזרה, לשון חג ומועד, דהוא עת שמחה, כן יתן בשמחה, לשוני משפחת השוני, דהיינו רצה לומר שוני הוא לשון שנים, דהיינו לחזור הדבר כמה פעמים, דהיינו ליתן ולחזור וליתן, וזה לשוני משפחת השוני" עכ"ל

משנת הצדיק - הרה"ק רבי משה קורדובירו צוק"ל זי"ע - כ"ג תמוז

רבי משה נולד בשנת רפ"ב (1522) לרבי יעקב. מקום לידתו אינו ידוע, אך שם משפחתו מעיד על כך שמוצא משפחתו מהעיר קורדובה בספרד רבי משה גדל וגר בצפת למד תלמוד והלכה אצל רבי יוסף קארו והוסמך לדיינות על ידי רבי יעקב בירב. רבי משה התחתן עם אחותו של רבי שלמה אלקבץ ובגיל עשרים החל בלימוד קבלה אצל גיסו. לאחר מספר שנים החל לשמש כראש ישיבה בצפת. בין תלמידיו נמנו רבי חיים ויטאל לימים עורך כתבי האר"י ורבי אליהו די וידאש מחבר הספר ראשית חכמה

עם הגעתו של האר"י לצפת הפך הרמ"ק לרבו למשך תקופה קצרה עד לפטירתו של הרמ"ק בכ"ג תמוז ה'ש"ל 1570 עם פטירתו, נחשב האר"י ליורשו הרוחני וממשיך דרכו. הלימוד בספריו של הרמ"ק לא פסק גם היום, ויש המחשיבים אותו לימוד מקדים לקבלת האר"י, או מעין הרחבה וביאור. הספר שאיתו מזוהה הרמ"ק הוא פרדס רימונים המבאר את שיטתו בקבלה. בספרו זה מביא הרמ"ק גם תמצות משיטות הקבלה של הראשונים דן בהן ומכריע ביניהן. כמו כן חיבר הרמ"ק פירוש לספר הזוהר ולספר יצירה בשם "אור יקר" וספר מוסר בשם תומר דבורה וצ"ע שסגולה גדולה כנגד המחלה ללמוד בספר תומר דבורה.

השל"ה הקדוש מביא בשם הקדוש רבי משה קורדובירו סגולה נפלאה להינצל מהרהורי עבירה לומר את הפסוק "אש תמיד תוקד על המזבח לא תכבה" וכך כתב הרמ"ק בספרו אלימה רבתי (פרק כ"ד) "בסוף גלותנו זה, קרוב לזמן גאולתנו יתחזקו הצרות לישראל תכלית החזק ויצר להם ויאמרו להרים כסונו ולגבעות נפלו עלינו מפני הצרות הגדולות אשר יסובבום מכל עבר ומכל פינה ויתרבה הצער עד אשר לא יפנו אבות אל בנים וכל מי שימצא עצמו לו לשלל, גיבור נוצח ייקרא, והטעם שהשכינה תדין את ביתה ויביאם על מסורת הברית כדי לזככם אל הגאולה ואל הטוב המובטח לנו ע"י נביאיו, והטוב הוא שעור לא יכילהו שכל ורעיון שלא תיזכר גאולת מצרים ונסים לפני גאולת ישראל ונסים ונפלאות כאומרו ולא יאמרו עוד חי' ד' אשר העלה את ישראל ממצרים כ"א חי' ד' אשר העלה וכו', והיו הנסים וגילוי השכינה לישראל בפלא ויאמרו כולם אשר יזכו אליה הנה אלוקינו זה קיוונו לו ממש מורה באצבע על גילוי שכינה. ולזה מי ומי הזוכים לכך באותם הימים ירבו הצרות לצרף את ישראל כפי הדין וכל אחד ואחד כפי חיובו יצטער וכל מי שיקשה עורפו ולא ישוב יאבד ומי שיתן צוארו בעול התשובה וקבלת הצרות בסבר פנים יפות וייתן שכמו לסבול יצטרף ויזכה. והעניין הוא שהגיע עת הקליפות ליבטל מן העולם וכל עוד שיש בישראל רשעים אחוזים בהם היאך אפשר שיתבטלו החיצונים ורשעים ברשתם. והקב"ה בעל הדין והמשפט ביושר ובאמונה ואין עול ולכך יצטרפו צרוף אחר צרוף עד שיהיו כסף נקי וטהור. והנהגה זאת יהיה תכלית קושי הדין והקלי' גובה כל חלק חובם מכל מקום. ובימים ההם ובעת ההוא יתכתו גוי בגוי חרב איש ברעהו וישראל יהיו ביניהם בצער גדול וכל א' וא' ירצה לבזוז את הרחלה הזאת ולאכול את בשרה והקב"ה ירחם על עם ד' בזכות ג' אבות הקדושים ויצטרפו ויתלבנו מתוך הצרות, ומתוך הדין הזה יפיל הקב"ה זרע עמלק ויכלהו מן העולם וימחקו מתחת השמים. ואח"כ יתחיל בדין עד אשר לא יהיה לו תקומה וכבר התחילו בישראל לצאת מתוך צרתם מעט מעט. ואח"כ יתחיל בדין אר"ה ויצטרפו ישראל צער גדול בדכתיב ביחזקאל. וירצה הקב"ה לנער את א"י ואת ירושלים וכמה פגרי טמאים קבורים סביבות המקדש וכמה מקומות המטונפים אשר בו, ובעת ההיא יצאו כל קיבוץ עם ד' במדבר ויעשו שם ברעב ובעוני מ"ה יום ויצטרפו ויתלבנו וייראה להם אליהו ויתגלה אליהם משיח בעוני גדול ויתגלה אליהם משה רבינו ע"ה ויקומו מתי מדבר ויתגלה אליהם שכינה ויתקנו דגלים בשכינה ותרד ביה"מ ויבואו ישראל אל ירושלים הבנויה ושכינה עימם כימי צאתם מארץ מצרים ואז ירבו הנסים ויגדלו עד אין קץ אשר אין פה יכולה לדבר ולא שכל יוכל לשער לרוב נפלאות הנסים אשר יהיו לישראל ויפתחו מקורי החכמה וזאת תהיה לישראל ההנהגה בגאולה בעז"ה"

דובב שפתי ישנים – ליקוטים מספרים שפחות מוכרים

פרדס המלך – הרה"ק פנחס ב"ר דוד מטסניסלב צוק"ל זי"ע

"פינחס בן אלעזר בן אהרן הכהן השיב את חמתי מעל בני ישראל בקנאו את קנאתי בתוכם ולא כליתי את בני ישראל בקנאתי" (כ"ה, י"א) אנשי אמת שאין תיקון השלום אלא במקום אחדות ולא במקום פירוד וממילא אם השליך למידת אמת ארצה ונפרדה מהעליונים זה הוא פגם גם במידת השלום שבמקום פירוד אין שלום וממילא גם מידת שלום היתה מסכמת על הבריאה שבוזה הוא תיקון גם למידת השלום וע"ש ודפח"ח וידוע מבעש"ט ז"ל צדיקים במעשיהם הטובים מהפכים הדינים והרע לצירופים אחרים דהיינו מצר"ה נעשה רצ"ה ומפש"ע נעשה שפ"ע וזפ"ה השיב את חמתי ר"ל שהי' משיב אותיות חמתי" לצירוף אחר דהיינו אותיות חמתי בהיפוך כחותם המתהפך הם אותיות חמתי וחותרו של הבה"ה הוא אמת. שהי' מעלה מידת האמת שנפלה בסוד שבירת כלים כנ"ל והי' מעלה אותה מתוך הרע שזה עיקר בריאת האדם להעלות הנ"ק שנפלו ממידת אמת לתוך הרע בהעלותם לרום המעלות וגם להמתיק הרע ולהחזירו לטוב ופנחס ע"ה במסירת נפשו הי' משיב האמה בחי' הרע לצירופים אחרים למידת אמת וממילא בזה עשה תיקון גם למידת השלום שבמקום הפירוד אין אחדות ואין שלום אמנם במה שהי' משיב חמתי" לצירוף חמתי" שהוא אמת עשה יחוד ושלום והי' מתקן מידת השלום לכן אמר הנגי נותן לו את בריתי שלום והבן ונכון היטב

ע"ד המדרש חסד אומר יבא עשה הב"ה נטל אמת והשליכו לארץ הה"ד יבא דכולי קטטה מה עשה הב"ה נטל אמת והשליכו לארץ הה"ד ותשלך אמת ארצה וכן צדק ושלום והקשה היפ"ת אמאי השליך אמת ארצה ולא שלום ותירץ הנהג"ק דהכוונה דהשליך אמת ארצה ע"ד שיסוד ארץ הי' על תוהו ובוהו שורש הרע ואמנם נתערב בו גם שורש הטוב הם ניצוצי קדושה שנפלו מלמעלה והוא סוד שברי כלים ועבור זה נברא האדם להעלותם בכח תורה ותפילה ומעשים טובים וגם להמתיק הרע בטוב להעלותו למעלה ועלייתו היא דווקא ע"י האדם שהוא סולם מוצב ארצה וראשו מגיע השמימה וז"פ המדרש לפי שמידת אמת לא הסכימה על הבריאה מה עשה הב"ה השליך אמת ארצה ר"ל הנ"ק ממידת אמת בסוד שבירת הכלים ונתערבו בשורש הרע ועי"ז הסכימה דעתה לבריאת האדם כדי שהאדם במצוותיו ובמעשיו הטובים בתורתו ותפלתו יעלה הנ"ק ממעמקי הקליפות לרום המעלות ולכן הצדיקים הזוכים להעלותם גם הם נשלמים במידת האמת ונקראים אנשי אמת בעלי אמה עש"ב בשנינו לשון ולכן השליך אמת ולא שלום דאלמלי הי' היפוך השיטה לא היתה מדת האמת להסכים על הבריאה אמנם עכשיו שהשליך אמת ארצה ממילא גם מידת השלום הסכימה על הבריאה שכבר ביארו

סגולה לפרנסה – קביעת עיתים לתורה

"אבינו מת בפמדר וזהו לא יהיה בתוך העדה הנועדים על ה' בעדת קרח פי בהטאו מת ובנים לא היו לו" (כ"ז, ג')

כמחז"ל אשרי איש ירא ד' שעושה כן בבחרותו כשהוא בגודל כוחו ואז יגרום לו לימוד זה ה'כ"ב'ש' נוטריקון הייתי בעיניו כ'מוצאת שלום וגם הכבש השני תעשה בין הערבים ר"ת ה'חוק ב'מוסר אל ת'רף ערבים ככוונה כשיעשה כן לעת זקנותו אזי יועיל לו לימוד זה הגם שנתלכלך הרבה מעוונות יהיה בכוחו לכבסם וללבנם כי מאור שבה מחזירו למוטב מש"ה רמזה תורה (א' מתחלף בה"א) משום שאות ה"א רומז על תשובה כפירש"י בהבראם ואז ג"כ ה'כ"ב'ש' נוטריקון הייתי בעיניו כ'מוצאת שלום משום שלא למד בבחרותו מוסר עי"כ נפל ברשתו של יצה"ר ומתלכלך בהרבה עוונות ומועיל לו לימוד זה שיזכה לכבס אותם ולרוחצן משא"כ אם לומד אגדות מוסר בבחרותו אזי אינו בא כלל לידי חטא כי התורה רטייה למכה ומשום שאמר ד' למשה עד שאתה מצונוני על בני צוה את בני עלי שלא יהיה בכלל וסרתם ועבדתם מש"ה יומתק רמז זה וזהו נמי אפשר כוונת (פס' ה' משלי סי' ט') לכי' לחמ'ו בלחמי' שילמדו תורה אבל בבחינות זכה שתהי' לו תורתו סם חיים מש"ה מפרש הרמז בס"ת ו'חיו ו'לא י'מותו א"נ תלמדו תורה עבור ב'ל'ח'מ'י' שבביל לחמי נוטריקון ח'כס ל'ב יקח מ'צוות

כותב בעל מקרי דרדקי זי"ע "איתא במדרש שלא הי' יכול לדבר בדברי תורה וצריך הסבר נהי דאמת הוא שעל ביטול תורה ראוי עונש מיתה משום דמכלל הן נשמע לא כי היא חייך למען ירבו ימיכם עבור ולמדתם אבל מה טעם רמזה תורה זאת דווקא בתיבת במדבר ואפשר לומר למה דקי"ל (ביו"ד סי' רמ"ו סעיף א') חייב ללמוד תורה בין זקן או בחור או בעל אשה ובנים ובעל ייסורים ואם הוא טרוד על המחיה אפ"ה חייב לקבוע עתים וכמה הוא קובע ויהיה יוצא בזה יעיד עליו יודע תעלומות אבל טרדות ודאגות פרנסה משכרת לאדם יותר מדי עד שלפעמים מגיע לשכרותו של לוט וא"כ יש הרבה המלצה לישראל בגלות אבל במדבר שירד להם מן ולא היה להם שום טרדות עולם הזה שהרי מש"ה אמר הכתוב אנטנו הילך בתורתו מש"ה עונש מיתה על ביטול תורה משפטו חרוץ וזהו אבינו מת במדבר שלא היה יכול לדבר בדברי תורה והיכן במדבר, מינה תדין לעשיר שפרנסתו כמדבר בריוח עונשו כפול עבור ביטול תורה ח"ו" וכיצד יוכל האדם באמת לדבוק בדרך זו של קביעת עיתים לתורה על כך כותב הרב "הכ"בש א'חד תעשה בבוקר מפרש הרמז בר"ת ה'חוק ב'מוסר אל ת'רף הכוונה בבוקר שתעשה כן בשחרות ימך